TEISINGUMO TEISMO (ketvirtoji kolegija) SPRENDIMAS

2025 m. rugsėjo 4 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Bendrasis ETUC, UNICE ir CEEP susitarimas dėl darbo pagal terminuotas sutartis – 4 punktas – Nediskriminavimo principas – Vienodas požiūris užimtumo ir profesinėje srityje – Garbės teisėjai ir bendrosios kompetencijos teismo teisėjai – 5 punktas – Priemonės, kuriomis siekiama užkirsti kelią piktnaudžiavimui paeiliui sudarant terminuotas darbo sutartis ir už jį nubausti – Direktyva 2003/88/EB – 7 straipsnis – Teisė į kasmetines mokamas atostogas – Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 31 straipsnis – Vertinimo procedūra, skirta galutinai patvirtinti į garbės teisėjo pareigas – Atsisakymas *ex lege* teisių, kylančių iš prieš vertinimo procedūrą eitų garbės teisėjo pareigų – Pagal Sąjungos teisę suteiktos teisės į kasmetines mokamas atostogas praradimas“

Byloje C-253/24 (*Pelavi*)[i]

dėl *Corte d'appello di L'Aquila* (L'Akvilos apeliacinis teismas, Italija) 2024 m. balandžio 4 d. nutartimi, kurią Teisingumo Teismas gavo 2024 m. balandžio 9 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Ministero della Giustizia

prieš

NZ,

dalyvaujant

Istituto nazionale della previdenza sociale (INPS),

TEISINGUMO TEISMAS (ketvirtoji kolegija),

kurį kolegijos pirmininkas I. Jarukaitis, ketvirtosios kolegijos teisėjo pareigas einantis Teisingumo Teismo pirmininkas K. Lenaerts, teisėjai N. Jääskinen, A. Arabadjiev (pranešėjas) ir R. Frendo,

generalinė advokatė J. Kokott,

kancleris A. Calot Escobar,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį,

* Proceso kalba: italų.

[i] Šios bylos pavadinimas išgalvotas. Jis neatitinka jokios bylos šalies tikrojo vardo, pavardės ar pavadinimo.

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

– NZ, atstovaujamos *avvocata* P. Perna,

– Italijos vyriausybės, atstovaujamos G. Palmieri, padedamos *avvocati dello Stato* L. Fiandaca ir G. Santini,

– Europos Komisijos, atstovaujamos S. Delaude ir D. Recchia,

atsižvelgęs į sprendimą, priimtą susipažinus su generalinės advokatės nuomone, nagrinėti bylą be išvados,

priima šį

Sprendimą

1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 2003 m. lapkričio 4 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2003/88/EB dėl tam tikrų darbo laiko organizavimo aspektų (OL L 299, 2003, p. 9; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 5 sk., 4 t., p. 381) 7 straipsnio, 1999 m. kovo 18 d. sudaryto Bendrojo susitarimo dėl darbo pagal terminuotas sutartis (toliau – Bendrasis susitarimas), esančio 1999 m. birželio 28 d. Tarybos direktyvos 1999/70/EB dėl Europos profesinių sąjungų konfederacijos (ETUC), Europos pramonės ir darbdavių konfederacijų sąjungos (UNICE) ir Europos įmonių, kuriose dalyvauja valstybė, centro (CEEP) bendrojo susitarimo dėl darbo pagal terminuotas sutartis (OL L 175, 1999, p. 43; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 5 sk., 3 t., p. 368) priede, 4 ir 5 punktų bei Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos (toliau – Chartija) 31 ir 47 straipsnių išaiškinimo.

2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant darbdavės *Ministero della Giustizia* (Teisingumo ministerija, Italija) ir garbės teisėjos NZ ginčą dėl pasekmių, kurių kyla dėl NZ dalyvavimo vertinimo procedūroje, skirtoje galutinai patvirtinti į jos pareigas.

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

Bendrasis susitarimas

3 Bendrojo susitarimo 2 punkto „Taikymo sritis“ 1 dalyje numatyta:

„Šis susitarimas taikomas pagal terminuotas darbo sutartis dirbantiems darbuotojams, kurių darbo sutartį arba darbo santykius apibrėžia kiekvienos valstybės narės teisė, kolektyvinės sutartys ar praktika.“

4 Bendrojo susitarimo 4 punkto „Nediskriminavimo principas“ 1 dalyje nustatyta:

„Pagal terminuotas sutartis dirbantiems darbuotojams negali būti taikomos mažiau palankios darbo sąlygos negu panašiems nuolatiniams darbuotojams vien dėl to, kad jie sudarė terminuotas darbo sutartis ar palaiko terminuotus darbo santykius, nebent ši nevienoda traktuotė yra objektyviai pagrįsta.“

5 Bendrojo susitarimo 5 punkte „Piktnaudžiavimo prevencijos priemonės“ nurodyta:

„1. Kad būtų neleidžiama piktnaudžiauti paeiliui sudarant terminuotas darbo sutartis ar nustatant terminuotus darbo santykius tais atvejais, kai nėra lygiaverčių teisinių priemonių, neleidžiančių piktnaudžiauti, valstybės narės, pasitarusios su socialiniais partneriais pagal nacionalinę teisę, kolektyvines sutartis ar praktiką, ir (arba) socialiniai partneriai, atsižvelgdami į konkrečių sektorių ir (arba) darbuotojų kategorijų reikmes, nustato vieną ar kelias iš toliau nurodytų priemonių:

a) objektyvias priežastis, pateisinančias tokių sutarčių ar santykių atnaujinimą;

b) maksimalią bendrą paeiliui sudaromų terminuotų darbo sutarčių ar nustatomų darbo santykių trukmę;

c) tokių sutarčių ar santykių atnaujinimo skaičių.

2. Valstybės narės, pasitarusios su socialiniais partneriais, ir (arba) socialiniai partneriai tam tikrais atvejais nustato kokiomis sąlygomis terminuotos darbo sutartys ar santykiai:

a) laikomi „sudarom[omis] ar nustatomais paeiliui“;

b) laikomi neterminuotomis sutartimis ar santykiais.“

Direktyva 2003/88

6 Direktyvos 2003/88 7 straipsnio „Kasmetinės atostogos“ 1 dalyje numatyta:

„Valstybės narės imasi būtinų priemonių užtikrinti, kad kiekvienas darbuotojas turėtų teisę į bent keturių savaičių mokamas kasmetines atostogas pagal nacionalinės teisės aktais ir (arba) praktika nustatytas teisės į tokias atostogas ir jų suteikimo sąlygas.“

Italijos teisė

7 2017 m. liepos 13 d. *Decreto legislativo n. 116 – Riforma organica della magistratura onoraria e altre disposizioni sui giudici di pace, nonché disciplina transitoria relativa ai magistrati onorari in servizio, a norma della legge 28 aprile 2016, n. 57* (Įstatyminis dekretas Nr. 116 dėl garbės teismų sistemos reformos bei kitų nuostatų dėl taikos teisėjų ir pareigas einantiems garbės teisėjams taikomos laikinosios tvarkos pagal 2016 m. balandžio 28 d. Įstatymą Nr. 57) (GURI, Nr. 177, 2017 m. liepos 31 d., p. 1), iš dalies pakeistas 2021 m. gruodžio 31 d. *Legge n. 234 – Bilancio di previsione dello Stato per l’anno finanziario 2022 e bilancio pluriennale per il triennio 2022–2024*

(Įstatymas Nr. 234 dėl 2022 finansinių metų valstybės biudžeto ir 2022–2024 m. daugiamečio biudžeto (GURI, Nr. 310, 2021 m. gruodžio 31 d., p. 1) (toliau – Įstatyminis dekretas Nr. 116/2017) 29 straipsnio 1–3, 5 ir 9 dalyse nustatyta:

„1. Šio dekreto įsigaliojimo dieną pareigas einantys garbės teisėjai, pateikę prašymą, gali būti patvirtinti kaip galintys jas toliau eiti, kol jiems sukaks 70 metų.

2. Šio dekreto įsigaliojimo dieną pareigas einantys garbės teisėjai, kurie nebuvo patvirtinti kaip galintys jas toliau eiti dėl to, kad nepateikė prašymo arba sėkmingai nebaigė 3 dalyje numatytos vertinimo procedūros, turi teisę, atsižvelgiant į galimybę atmesti, į 2 500 EUR (neatskaičius mokesčių) kompensaciją už kiekvienus darbo metus, kuriais garbės teisėjas dalyvavo teismo posėdžiuose ne mažiau kaip 80 dienų, ir teisę į 1 500 EUR (neatskaičius mokesčių) kompensaciją už kiekvienus darbo metus, kuriais garbės teisėjas dalyvavo teismo posėdžiuose mažiau kaip 80 dienų, bet bendra kompensacijos suma asmeniui negali viršyti 50 000 EUR (neatskaičius mokesčių). Apskaičiuojant ankstesniame sakinyje numatytą kompensaciją, ilgesni kaip šešių mėnesių darbo laikotarpiai prilyginami vieniems metams. Jei asmuo gauna kompensaciją, jis atsisako visų kitų bet kokio pobūdžio teisių, kylančių iš jau nutrūkusių darbo santykių einant garbės teisėjo pareigas.

3. Patvirtinimo, numatyto 1 dalyje, tikslais Aukščiausioji teismų taryba savo sprendimu organizuoja tris atskiras vertinimo procedūras, kurios bus rengiamos kasmet 2022–2024 m. trejų metų laikotarpiu. Jos susijusios su garbės teisėjais, kurie atitinkamai šio dekreto įsigaliojimo dieną pareigas ėjo:

a) daugiau kaip 16 metų;

b) nuo 12 iki 16 metų;

c) mažiau nei 12 metų.

<…>

5. Pateikus prašymą dalyvauti 3 dalyje numatytoje vertinimo procedūroje atsisakoma visų kitų bet kokio pobūdžio teisių, kylančių iš ankstesnių darbo santykių einant garbės teisėjo pareigas, išskyrus teisę į 2 dalyje nurodytą kompensaciją nepatvirtinimo atveju.

<…>

9. Šio dekreto įsigaliojimo dieną pareigas einantys garbės teisėjai nustoja eiti pareigas, jeigu nepateikia prašymo dalyvauti 3 dalyje nurodytoje vertinimo procedūroje.“

8 Ši nuostata įsigaliojo 2022 m. sausio 1 d.

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

9 NZ nuo 2001 m. vasario 14 d. eina garbės teisėjos pareigas *Tribunale di Vasto* (Vasto pirmosios instancijos teismas, Italija). Iš pradžių ji buvo paskirta trejiems metams, tačiau jos įgaliojimai vykdyti šias pareigas buvo pratęsiami ir atnaujinami kas ketverius metus iki 2022 m. gruodžio 13 d. Tą dieną ji buvo galutinai patvirtinta eiti pareigas iki 70 metų amžiaus pagal Įstatyminio

dekreto Nr. 116/2017 29 straipsnį, kuriame numatyta galimybė 2022 m. sausio 1 d. pareigas einantiems garbės teisėjams pateikti prašymą dalyvauti vertinimo procedūroje dėl galutinio patvirtinimo į jų pareigas.

10 Nuo 2001 m. vasario 14 d. iki 2022 m. gruodžio 13 d. NZ gavo kompensaciją, apskaičiuotą visų pirma atsižvelgiant į posėdžių skaičių, kuriuose ji dalyvavo.

11 NZ nedalyvavo posėdžiuose per nacionalinės teisės aktuose nustatytus teismo atostogų laikotarpius nuo kiekvienų metų rugpjūčio 1 d. iki rugpjūčio 31 d. Todėl šiais laikotarpiais ji negavo kompensacijos.

12 Kadangi NZ taip pat įrašyta į advokatų sąrašą, iki 2022 m. gruodžio 13 d. galėjo toliau verstis advokato praktika už teismo, į kurį buvo paskirta, teritorinės jurisdikcijos ribų.

13 Kaip advokatei, jai buvo taikoma privalomoji socialinės apsaugos sistema, kurią administruoja *Cassa Nazionale Forense* (Nacionalinis advokatų socialinio draudimo fondas, Italija). Todėl ji turėjo mokėti įmokas, kurių dydis priklausė nuo jos pajamų, gaunamų iš advokatės veiklos ir kompensacijos einant garbės teisėjos pareigas.

14 Manydama, kad iki įsigaliojant Įstatyminio dekreto Nr. 116/2017 29 straipsniui ir iki galutinio patvirtinimo į garbės teisėjos pareigas ji buvo neteisėtai nevienodai vertinama, NZ pirmosios instancijos teisme pareiškė ieškinį ir prašė pripažinti ją, kiek tai susiję su garbės teisėjos pareigomis, „pagal darbo sutartį dirbančia darbuotoja“, kaip tai suprantama pagal Italijos teisę, arba „darbuotoja“ pagal Sąjungos teisę, taip pat atitinkamai teisę į tokį patį ekonominį ir teisinį vertinimą kaip darbuotojai, einantys panašias pareigas Teisingumo ministerijoje, įskaitant susijusį su švenčių dienomis, kasmetinėmis atostogomis, motinystės ir laikinojo nedarbingumo atostogomis, ligos ir nelaimingų atsitikimų išmokomis, sutarties nutraukimu, socialine apsauga ir draudimu. Ji taip pat prašė atlyginti žalą, patirtą dėl tariamo Sąjungos teisėje numatytų pareigų, susijusių su atostogomis, motinystės atostogomis ir bet kokia kita apsauga, nevykdymo. Be to, NZ prašė šio teismo konstatuoti, kad minėta ministerija piktnaudžiavo pakartotinai su ja sudarydama terminuotas darbo sutartis, ir iš jos atitinkamai priteisti dėl to patirtą žalą.

15 2022 m. kovo 14 d. sprendimu pirmosios instancijos teismas šį ieškinį iš dalies patenkino. Jis nusprendė, kad eidama garbės teisėjos pareigas NZ turėjo būti laikoma „darbuotoja“, kaip tai suprantama pagal Sąjungos teisę ir turėjo teisę gauti tokį patį darbo užmokestį, koks mokamas bendrosios kompetencijos teismo teisėjui. Vis dėlto šis teismas manė, kad tokio statuso pripažinimas nesuteikia jai teisės būti apdraustai pagal *Istituto nazionale della previdenza sociale (INPS)* (Nacionalinis socialinės apsaugos institutas, Italija) valstybės tarnautojų socialinės apsaugos sistemą, nes jos atveju nėra valstybės tarnybos santykių. Todėl minėtas teismas priteisė iš Teisingumo ministerijos NZ darbo užmokestį, mokėtiną už laikotarpį iki ieškinio pareiškimo, neviršijant penkerių metų senaties termino. Be to, tas pats teismas nusprendė, kad NZ terminuoti darbo santykiai buvo pratęsiami piktnaudžiaujant, ir nurodė šiai ministerijai atlyginti jos patirtą žalą, kurios dydis prilygsta bendrosios kompetencijos teismo teisėjui mokamą devynių mėnesių darbo užmokestį.

16 Teisingumo ministerija apskundė šį sprendimą *Corte d'appello di L'Aquila* (L'Akvilos apeliacinis teismas, Italija), prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui, ginčydama tiek tai, kad garbės teisėjo ir bendrosios kompetencijos teismo teisėjo pareigos panašios, tiek piktnaudžiavimą sudarant terminuotas darbo sutartis.

17 NZ pateikė priešpriešinį apeliacinį skundą, jame ginčijo jos reikalavimų kvalifikavimą kaip darbo užmokesčio, o ne – kaip tai padarė pirmosios instancijos teismas – žalos atlyginimo, taip pat taikytą penkerių metų senaties terminą, o ne iš šio kvalifikavimo išplaukiantį dešimties metų terminą. Ji taip pat nesutiko, kad jos pripažinimas „darbuotoja“ pagal Sąjungos teisę nesuteikė jai teisės būti apdraustai pagal INPS.

18 Vykstant apeliaciniam procesui NZ sėkmingai baigė patvirtinimo procedūrą, kuri numatė galimybę 2022 m. sausio 1 d. pareigas einantiems garbės teisėjams pateikti prašymą dalyvauti Įstatyminio dekreto Nr. 116/2017 29 straipsnio 3 dalyje numatytoje vertinimo procedūroje.

19 Kaip patvirtinta garbės teisėja, NZ nuo 2022 m. gruodžio 13 d. gauna fiksuotą darbo užmokestį, apskaičiuojamą pagal Teisingumo ministerijoje dirbančio valstybės tarnautojo darbo užmokestį, teismo kompensaciją ir maitinimo talonus. Šis darbo užmokestis taip pat mokamas teismo atostogų laikotarpiu, per kurį ji nevykdo jokios veiklos. Be to, pasirinkusi garbės pareigų išimtinumo sistemą NZ buvo išbraukta iš advokatų sąrašo ir iš nacionalinio advokatų socialinio draudimo fondo ir apdrausta pagal INPS.

20 Atsižvelgdama į tai, kad NZ dalyvavo Įstatyminio dekreto Nr. 116/2017 29 straipsnio 3 dalyje numatytoje vertinimo procedūroje, taip pat į tai, kad šio 29 straipsnio 5 dalyje nurodyta, jog toks dalyvavimas reiškia, kad garbės teisėjai, kurie buvo patvirtinti į pareigas pasibaigus šiai procedūrai, atsisako *ex lege* visų kitų teisių, kylančių iš jų ankstesnių garbės teisėjų darbo santykių, Teisingumo ministerija mano, kad ginčas pagrindinėje byloje neteko dalyko.

21 NZ nesutinka su šiuo prašymu pripažinti, kad nebereikia priimti sprendimo, prašo prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo iškelti klausimą dėl Įstatyminio dekreto Nr. 116/2017 29 straipsnio atitikties Konstitucijai, ypač šio straipsnio 5 dalyje numatyto atsisakymo *ex lege*.

22 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui kyla klausimas dėl Įstatyminio dekreto Nr. 116/2017 29 straipsnio 5 dalies atitikties Bendrojo susitarimo 4 punktui, Direktyvos 2003/88 7 straipsniui ir Chartijos 31 ir 47 straipsniams, be kita ko, dėl to, kad šis atsisakymas *ex lege* daro poveikį teisei į mokamas atostogas, lygiavertei bendrosios kompetencijos teismų teisėjų teisei. Jis mano, kad tikslinga kreiptis į Teisingumo Teismą su prašymu priimti prejudicinį sprendimą, atsižvelgiant į šių nuostatų tiesioginį veikimą ir su tuo susijusius jo įgaliojimus netaikyti nacionalinės teisės nuostatų, prieštaraujančių tokį poveikį turinčiai normai.

23 Be to, šiam teismui kyla klausimas, ar Įstatyminio dekreto Nr. 116/2017 29 straipsnio 5 dalis atitinka reikalavimus, kylančius iš Bendrojo susitarimo 5 punkto 1 dalies. Jis mano, kad šiuo klausimu taip pat tikslinga kreiptis į Teisingumo Teismą, nes gavus jo atsakymą į šį antrąjį klausimą būtų lengviau įvertinti, ar būtina pateikti *Corte costituzionale* (Konstitucinis Teismas, Italija) klausimą dėl nagrinėjamos nacionalinės teisės nuostatos atitikties Konstitucijai.

24 Šiomis aplinkybėmis *Corte d'appello di L'Aquila* (L'Akvilos apeliacinis teismas) nutarė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

„1. Ar [Chartijos] 31 straipsnio 1 daliai ir 47 straipsniui, [Direktyvos 2003/88] 7 straipsniui ir Bendrojo susitarimo 4 punktui prieštarauja nacionalinės teisės nuostatos, pagal kurias „darbuotoju“ ir „pagal terminuotą sutartį dirbančiu darbuotoju“ galintis būti laikomas garbės teisėjas, patvirtintas kaip galintis eiti pareigas, kol jam sukaks 70 metų, praranda teisę į mokamas atostogas už laikotarpį iki patvirtinimo?

2. Ar Bendrojo susitarimo 5 punkto 1 daliai prieštarauja nacionalinės teisės nuostatos, pagal kurias kaip priemonė, kuria siekiama nubausti už piktnaudžiavimą nustatant terminuotus darbo santykius, numatoma, kad garbės teisėjas, sėkmingai baigęs nekonkursinio pobūdžio vertinimo procedūrą, patvirtinamas kaip galintis eiti pareigas, kol jam sukaks 70 metų, o nesėkmės per vertinimo procedūrą atveju numatoma piniginė kompensacija, tačiau abiem atvejais jis turi atsisakyti visų anksčiau įgytų teisių?“

Dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priimtinumo

25 Italijos vyriausybė ginčija prašymo priimti prejudicinį sprendimą priimtinumą.

26 Pirma, ji teigia, kad Teisingumo Teismas jau yra gavęs *Giudice di pace di Fondi* (Fondžio taikos teisėjas, Italija) prašymą priimti prejudicinį sprendimą, įregistruotą numeriu C-548/22; jame iškelti tokie patys klausimai, kurie susiję su tomis pačiomis nacionalinės teisės nuostatomis, kaip aptariamos pagrindinėje byloje. Ši vyriausybė dėl priežasčių, iš esmės susijusių su proceso ekonomiškumu, mano, kad nėra tikslinga pateikti šį prašymą priimti prejudicinį sprendimą, o pagrindinė byla turi būti sustabdyta, kol Teisingumo Teismas pateiks atsakymą byloje C-548/22.

27 Antra, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs nenurodo ryšio tarp Sąjungos teisės principų, kuriais jis remiasi, ir pagrindinėje byloje taikomų nacionalinės teisės aktų.

28 Galiausiai, trečia, antrasis klausimas yra hipotetinis, nes susijęs su kitokia nei ieškovės pagrindinėje byloje situacija, kadangi ji sėkmingai išlaikė vertinimo procedūros egzaminus žodžiu, taigi jai nebuvo skirta šiame klausime nurodyta piniginė kompensacija, mokama nesėkmės atveju.

29 Primintina, kad pagal suformuotą jurisprudenciją, Teisingumo Teismui ir nacionaliniams teismams bendradarbiaujant, kaip numatyta SESV 267 straipsnyje, tik bylą nagrinėjantis nacionalinis teismas, atsakingas už sprendimo priėmimą, atsižvelgdamas į bylos aplinkybes turi įvertinti tai, ar jo sprendimui priimti būtinas prejudicinis sprendimas, ir Teisingumo Teismui pateikiamų klausimų svarbą. Todėl iš principo Teisingumo Teismas turi priimti sprendimą tuo atveju, kai pateikiami klausimai susiję su Sąjungos teisės išaiškinimu (2020 m. rugsėjo 17 d. Sprendimo *Burgo Group*, C-92/19, EU:C:2020:733, 39 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

30 Tuo remiantis reikia daryti išvadą, kad klausimams dėl Sąjungos teisės taikoma svarbos prezumpcija. Teisingumo Teismas gali atsisakyti priimti sprendimą dėl nacionalinio teismo pateikto prašymo tik jeigu akivaizdu, kad prašomas Sąjungos teisės išaiškinimas visiškai nesusijęs su pagrindinėje byloje nagrinėjamo ginčo aplinkybėmis ar dalyku, jeigu problema hipotetinė arba Teisingumo Teismas neturi informacijos apie faktines ir teisines aplinkybes, būtinos tam, kad naudingai atsakytų į jam pateiktus klausimus (2020 m. rugsėjo 17 d. Sprendimo *Burgo Group*, C-92/19, EU:C:2020:733, 40 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

31 Tam, kad Teisingumo Teismas galėtų pateikti nacionaliniam teismui naudingą Sąjungos teisės išaiškinimą, Teisingumo Teismo procedūros reglamento 94 straipsnio c punkte reikalaujama, kad prašyme priimti prejudicinį sprendimą būtų išdėstytos priežastys, kurios paskatino prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusį teismą iškelti klausimą dėl tam tikrų Sąjungos teisės nuostatų išaiškinimo ar galiojimo, ir nurodytas ryšys, kurį jis nustatė tarp šių nuostatų ir pagrindinėje byloje taikomų nacionalinės teisės aktų (2023 m. balandžio 27 d. Sprendimo *AxFina Hungary*, C-705/21, EU:C:2023:352, 26 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

32 Pirma, reikia pažymėti, kad nors bylos, kurioje priimtas 2024 m. rugsėjo 12 d. Sprendimas *Presidenza del Consiglio dei ministri ir kt. (Garbės teisėjų (prokurorų) atlyginimai)* (C-548/22, EU:C:2024:730) ir kurioje Teisingumo Teismas, be kita ko, pripažino prašymą priimti prejudicinį sprendimą nepriimtinu, aplinkybės panašios į nagrinėjamas pagrindinėje byloje, ir abiejose bylose keliami panašūs klausimai, vis dėlto, atsižvelgiant visų pirma į šio sprendimo 29 ir 30 punktuose nurodytą suformuotą jurisprudenciją, ir su sąlyga, kad laikomasi iš jos kylančių reikalavimų, nacionalinis teismas gali pateikti prašymą priimti prejudicinį sprendimą dėl Sąjungos teisės nuostatų, reikšmingų jo nagrinėjamai bylai išspręsti, išaiškinimo. Iš tiesų tai, kad egzistuoja suformuota jurisprudencija dėl kokio nors Sąjungos teisės klausimo, kuria remdamasis Teisingumo Teismas galėtų priimti nutartį pagal Procedūros reglamento 99 straipsnį, negali daryti jokio poveikio prašymo priimti prejudicinį sprendimą priimtinumui tuo atveju, kai naudodamasis savo diskrecija nacionalinis teismas nusprendžia kreiptis į Teisingumo Teismą pagal SESV 267 straipsnį (2014 m. lapkričio 26 d. Sprendimo *Mascolo ir kt.*, C-22/13, C-61/13–C-63/13 ir C-418/13, EU:C:2014:2401, 49 punktas).

33 Antra, motyvuotai nurodydamas savo abejones, pirma, dėl to, ar atsižvelgiant į Bendrojo susitarimo 4 punktą, Direktyvos 2003/88 7 straipsnį ir Chartijos 31 straipsnį iš ieškovės pagrindinėje byloje gali būti atimta teisė į mokamas atostogas, kuria naudojasi kiekvienas darbuotojas, ir, antra, dėl pagrindinėje byloje nagrinėjamos vertinimo procedūros atitikties Bendrojo susitarimo 5 punkto 1 daliai, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pakankamai aiškiai nurodė ryšį, kurį nustatė tarp prašomų išaiškinti Sąjungos teisės nuostatų ir pagrindinėje byloje taikomų nacionalinės teisės nuostatų.

34 Vis dėlto, kiek tai susiję su Chartijos 47 straipsniu, pažymėtina, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nepateikė pakankamai konkrečių paaiškinimų, kodėl jo sprendimui dėl nagrinėjamo ginčo priimti būtinas šios nuostatos išaiškinimas, ir nenurodė, kokį ryšį jis nustatė tarp tos nuostatos ir pagrindinėje byloje taikomų nacionalinės teisės nuostatų, būtent atsižvelgiant į tai, kad viena vertus, minėtas ginčas susijęs su ieškovės pagrindinėje byloje teisės į kompensaciją už kasmetines mokamas atostogas įgyvendinimu ir su piktnaudžiavimo paeiliui nustatant terminuotus darbo santykius prevencija ir, kita vertus, ieškovė pagrindinėje byloje kreipėsi į kompetentingus nacionalinius teismus, siekdama šių teisių apsaugos.

35 Trečia, dėl tariamai hipotetinio antrojo klausimo pobūdžio, kaip aiškiai matyti iš nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą, nacionaliniam teismui kyla klausimas, ar su Sąjungos teise suderinama priemonė, kuri įpareigoja garbės teisėjus, teikiančius prašymą dalyvauti vertinimo procedūroje, atsisakyti visų teisių už laikotarpį iki šios procedūros, visų pirma teisės į kasmetines mokamas atostogas. Kadangi pagal atitinkamus nacionalinės teisės aktus ieškovei pagrindinėje byloje buvo priverta atsisakyti šios teisės, nes pateikė prašymą dalyvauti šioje procedūroje, ryšys tarp prašomo Sąjungos teisės išaiškinimo ir pagrindinės bylos dalyko yra akivaizdus, o antrasis klausimas nėra hipotetinis, kiek tai susiję su minėtos teisės praradimu.

36 Vis dėlto neginčijama, kad ieškovė pagrindinėje byloje sėkmingai baigė vertinimo procedūrą ir buvo galutinai patvirtinta į savo garbės teisėjos pareigas. Taigi, prašymo priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo abejonės dėl šios procedūros organizavimo tvarkos ir nacionalinės teisės aktų, kuriuose numatyta piniginė kompensacija nesėkmės atveju, nėra pagrindinės bylos dalykas. Vadinasi, antrasis klausimas yra hipotetinis, kiek jis susijęs su šiais dviem aspektais.

37 Tuo remiantis darytina išvada, kad prašymas priimti prejudicinį sprendimą yra priimtinas, išskyrus antrąjį klausimą, kiek jis susijęs su garbės teisėjų vertinimo procedūros organizavimo tvarka, skirta galutinai patvirtinti į jų pareigas ir pinigine kompensacija nesėkmės atveju.

Dėl prejudicinių klausimų

Pirminės pastabos

38 Pagal suformuotą jurisprudenciją nacionaliniams teismams ir Teisingumo Teismui bendradarbiaujant, kaip numatyta SESV 267 straipsnyje, pastarasis turi pateikti nacionaliniam teismui naudingą atsakymą, kuris leistų priimti sprendimą jo nagrinėjamoje byloje. Atsižvelgiant į tai, Teisingumo Teismui gali tekti performuluoti jam pateiktus klausimus (2025 m. balandžio 30 d. Sprendimo *Genzyński*, C-278/24, EU:C:2025:299, 41 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

39 Nagrinėjamu atveju matyti, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo pateikti du klausimai yra glaudžiai susiję. Iš tiesų jie susiję su teisėmis, kuriomis nebegali remtis tie garbės teisėjai, kurie buvo patvirtinti į pareigas pasibaigus vertinimo procedūrai. Taigi pirmasis klausimas susijęs su Bendrojo susitarimo 4 punkto, Direktyvos 2003/88 7 straipsnio ir Chartijos 31 straipsnio išaiškinimu, visų pirma – su teisės į mokamas atostogas už laikotarpį iki šio patvirtinimo praradimu, o antrasis klausimas susijęs su Bendrojo susitarimo 5 punkto išaiškinimu ir, kalbant plačiau, su visų teisių, siejamų su šiuo ankstesniu laikotarpiu, atsisakymu.

40 Pirma, dėl pateiktuose klausimuose nurodytų nuostatų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pažymi, kad vertinimo procedūra yra priemonė, kurios imtasi siekiant atsakyti į Europos Komisijos raginimus ir atsižvelgiant į 2020 m. liepos 16 d. Sprendimą *Governo della Repubblica italiana (Italijos taikos teisėjų statusas)* (C-658/18, EU:C:2020:572). Taigi šia procedūra siekiama įgyvendinti iš Bendrojo susitarimo 5 punkto 1 dalies kylantį įpareigojimą imtis veiksmingų priemonių, kad būtų užkirstas kelias piktnaudžiavimui paeiliui sudarant terminuotas darbo sutartis ir už jį būtų baudžiama.

41 Šiam teismui kyla klausimas, ar vertinimo procedūra yra pakankamai atgrasanti kad ją būtų galima laikyti priemone, kuria baudžiama už piktnaudžiavimą sudarant tokias sutartis, kaip tai suprantama pagal šio 5 punkto 1 dalį, ir atitinkamai, ar ji atitinka šios nuostatos, kaip ją išaiškino Teisingumo Teismas, reikalavimus.

42 Šiuo klausimu šis teismas pažymėjo, kad pagrindinėje byloje nagrinėjamos teisės nuostatos leido NZ pasiekti jos pareigų tęstinumą ir garantijas laikotarpiui po šio tęstinumo užtikrinimo, kaip ir reformos, nagrinėtos 2014 m. lapkričio 26 d. Sprendime *Mascolo ir kt.* (C-22/13, C-61/13–C-63/13 ir C-418/13, EU:C:2014:2401) ir 2019 m. gegužės 8 d. Sprendime *Rossato ir Conservatorio di Musica F. A. Bonporti* (C-494/17, EU:C:2019:387). Vis dėlto, skirtingai nuo šių reformų, šiose teisės nuostatose numatyta, kad prašymo dalyvauti vertinimo procedūroje pateikimas reiškia, kad garbės teisėjas atsisako visų kitų teisių, kylančių iš ankstesnių garbės teisėjo darbo santykių ir atitinkamai atsisako remtis nediskriminavimo principu, numatytu Bendrojo susitarimo 4 punkte, tam, kad pagrįstų savo teises.

43 Taigi prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės klausia, ar šios nuostatos atitinka įgyvendinamą nuostatą, t. y. Bendrojo susitarimo 5 punktą, kuriuo siekiama užkirsti kelią piktnaudžiavimui paeiliui sudarant terminuotas darbo sutartis ir už jį nubausti, siejamą su šio susitarimo 4 punktu, taip pat su Direktyvos 2003/88 7 straipsniu, kuriame sukonkretinama Chartijos 31 straipsnio 2 dalyje įtvirtinta teisė į mokamas kasmetines atostogas, kuria darbuotojas gali remtis prieš darbdavį (šiuo klausimu žr. 2023 m. lapkričio 9 d. Sprendimo *Keolis Agen*, C-271/22–C-275/22, EU:C:2023:834, 28 punktą). Taigi atrodo tikslinga šiuos prejudicinius klausimus nagrinėti kartu.

44 Be to, šiuo atžvilgiu reikia pažymėti, kad nors prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pirmajame klausime mini Chartijos 31 straipsnio 1 dalį, kurioje įtvirtinta kiekvieno darbuotojo teisė į saugias, jo sveikatą ir orumą atitinkančias darbo sąlygas, iš prašymo priimti prejudicinį sprendimą ir iš šio klausimo konteksto matyti, kad jis iš tikrųjų susijęs su šio 31 straipsnio 2 dalimi.

45 Antra, reikia konstatuoti, kad nors iš pateiktų klausimų formuluotės matyti, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo abejonės susijusios su Įstatyminio dekreto Nr. 116/2017 29 straipsnio 5 dalimi, pagal kurią garbės teisėjai, pateikdami prašymą dalyvauti aptariamoje vertinimo procedūroje, turi atsisakyti visų teisių, kylančių iš ankstesnių garbės teisėjo darbo santykių, vis dėlto aišku ir tai, kad prašymo priimti prejudicinį sprendimą motyvuose šis teismas konkrečiai nurodo teisės į mokamas kasmetines atostogas atsisakymą, t. y. teisės, kuri teismo atostogų laikotarpiais nėra suteikiama garbės teisėjams, kitaip nei bendrosios kompetencijos teismų teisėjams.

46 Iš tiesų, kiek tai susiję su šia teise, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas mano, kad ieškovės pagrindinėje byloje padėtis yra panaši į bendrosios kompetencijos teismo teisėjo padėtį. Šiuo klausimu šis teismas pažymėjo, kad iki įsigaliojant pagrindinėje byloje nagrinėjamam teisės aktui šios ieškovės, kaip „darbuotojos“ ir „darbuotojos, dirbančios pagal terminuotą darbo sutartį“, reikalavimas dėl darbo užmokesčio už teismo atostogų laikotarpį turėjo būti patenkintas, nepažeidžiant atitinkamų senaties taisyklių.

47 Vis dėlto dėl teisės į socialinę apsaugą prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas mano, kad garbės teisėjų ir bendrosios kompetencijos teismų teisėjų padėtis nėra panaši ir bet kuriuo atveju galimas skirtingas požiūris yra pateisinamas.

48 Taigi, atsižvelgiant į šias pirmines pastabas, reikia išnagrinėti tik vieną iš pagrindinėje byloje aptariamų teisės nuostatų aspektų, kurį savo prašyme priimti prejudicinį sprendimą pabrėžė nacionalinis teismas, t. y. reikalavimą atsisakyti teisės į kasmetines mokamas atostogas už laikotarpį iki vertinimo procedūros.

49 Taigi, savo klausimais, kuriuos reikia nagrinėti kartu, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia sužinoti, ar Bendrojo susitarimo 5 punkto 1 dalis, siejama su šio susitarimo 4 punktu, Direktyvos 2003/88 7 straipsniu ir Chartijos 31 straipsnio 2 dalimi, turi būti aiškinama kaip draudžianti nacionalinės teisės nuostatas, skirtas nubausti už piktnaudžiavimą paeiliui sudarant terminuotas darbo sutartis, pagal kurias tam, kad pareigas einantys garbės teisėjai galėtų pateikti prašymą dalyvauti vertinimo procedūroje, siekiant būti patvirtintais eiti pareigas iki 70 metų amžiaus, jiems taikomas reikalavimas atsisakyti iš Sąjungos teisės išplaukiančios teisės į kasmetines mokamas atostogas, susijusios su jų ankstesniais garbės teisėjo darbo santykiais.

Dėl esmės

50 Pagal Bendrojo susitarimo 5 punkto 1 dalį, siekiant neleisti piktnaudžiauti paeiliui sudarant terminuotas darbo sutartis ar nustatant terminuotus darbo santykius, valstybės narės įpareigojamos nustatyti bent vieną joje nurodytų priemonių tais atvejais, kai jų vidaus teisėje nėra lygiaverčių teisinių priemonių (2019 m. gegužės 8 d. Sprendimo *Rossato ir Conservatorio di Musica F. A. Bonporti*, C-494/17, EU:C:2019:387, 24 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

51 Taigi pagal Bendrojo susitarimo 5 punkto 1 dalį valstybėms narėms nustatytas bendrasis tikslas – užkirsti kelią tokiems piktnaudžiavimo atvejams ir joms leidžiama pasirinkti būdus, kaip tai pasiekti, su sąlyga, kad jie nepažeidžia Bendrojo susitarimo tikslo ar nepašalina jo veiksmingumo (2019 m. gegužės 8 d. Sprendimo *Rossato ir Conservatorio di Musica F. A. Bonporti*, C-494/17, EU:C:2019:387, 26 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

52 Be to, kai Sąjungos teisėje, kaip šiuo atveju, nenumatyta konkrečių sankcijų, jei vis dėlto būtų nustatyta piktnaudžiavimų, nacionalinės valdžios institucijos privalėtų imtis priemonių, kurios būtų ne tik proporcingos, bet ir pakankamai veiksmingos bei atgrasančios, kad užtikrintų visišką taikant Bendrąjį susitarimą priimtų normų veiksmingumą (šiuo klausimu žr. 2024 m. birželio 13 d. Sprendimo *DG de la Función Pública, Generalitat de Catalunya ir Departamento de Justicia de la Generalitat de Catalun*ya, C-331/22 ir C-332/22, EU:C:2024:496, 67 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

53 Tuo remiantis reikia daryti išvadą, kad, kai piktnaudžiaujama paeiliui sudarant terminuotas darbo sutartis ar nustatant terminuotus darbo santykius, veiksmingas ir lygiavertes darbuotojų apsaugos garantijas nustatančią priemonę turi būti galima taikyti siekiant tinkamai nubausti už šį piktnaudžiavimą ir panaikinti Sąjungos teisės pažeidimo pasekmes (2019 m. gegužės 8 d. Sprendimo *Rossato ir Conservatorio di Musica F. A. Bonporti*, C-494/17, EU:C:2019:387, 28 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

54 Reikia priminti, kad Teisingumo Teismas neturi priimti sprendimo dėl vidaus teisės nuostatų išaiškinimo; ši užduotis išimtinai tenka prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui arba prireikus – kompetentingiems nacionaliniams teismams, kurie turi nustatyti, ar taikytino nacionalinės teisės akto nuostatos tenkina šio sprendimo 50–53 punktuose primintus reikalavimus (šiuo klausimu žr. 2014 m. lapkričio 26 d. Sprendimo *Mascolo ir kt.*, C-22/13, C-61/13–C-63/13 ir C-418/13, EU:C:2014:2401, 81 punktą).

55 Taigi prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turi įvertinti, ar atitinkamų vidaus teisės nuostatų taikymo sąlygos ir veiksmingas įgyvendinimas yra tinkama priemonė nubausti už piktnaudžiavimą paeiliui sudarant terminuotas darbo sutartis arba nustatant terminuotus darbo santykius, ir panaikinti jo pasekmes. Vis dėlto priimdamas prejudicinį sprendimą Teisingumo Teismas prireikus gali pateikti paaiškinimų, kurie prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui padėtų atlikti savąjį vertinimą (šiuo klausimu žr. 2014 m. lapkričio 26 d. Sprendimo *Mascolo ir kt.*, C-22/13, C-61/13–C-63/13 ir C-418/13, EU:C:2014:2401, 82 ir 83 punktus ir juose nurodytą jurisprudenciją).

56 Šiuo klausimu reikia priminti, kad, kaip yra pabrėžęs Teisingumo Teismas, Bendrajame susitarime nenustatyta bendros valstybių narių pareigos numatyti terminuotų darbo sutarčių pakeitimą į neterminuotas. Iš tiesų Bendrojo susitarimo 5 punkto 2 dalyje valstybėms narėms iš esmės paliekama diskrecija nustatyti, kokiomis sąlygomis terminuotos darbo sutartys ar terminuoti darbo santykiai laikomi sudarytais neterminuotam laikotarpiui. Taigi Bendrajame susitarime nenurodyta, kokiais atvejais galima sudaryti neterminuotas darbo sutartis (2014 m. lapkričio 26 d. Sprendimo *Mascolo ir kt.*, C-22/13, C-61/13–C-63/13 ir C-418/13, EU:C:2014:2401, 80 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

57 Iš šios nuostatos matyti, kad valstybės narės turi teisę, taikydamos priemones, skirtas užkirsti keliui arba bausti dėl piktnaudžiavimo paeiliui sudarant terminuotas darbo sutartis, pakeisti terminuotus darbo santykius į neterminuotus, nes būtent pastarųjų teikiamas darbo stabilumas yra pagrindinis darbuotojų apsaugos aspektas (šiuo klausimu žr. 2019 m. gegužės 8 d. Sprendimo *Rossato ir Conservatorio di Musica F. A. Bonporti*, C-494/17, EU:C:2019:387, 39 punktą).

58 Taigi Teisingumo Teismas iš esmės nusprendė, kad teisės nuostatose, kuriose imperatyviai numatyta, kad piktnaudžiavimo paeiliui sudarant terminuotas darbo sutartis atveju tokios sutartys pakeičiamos neterminuotais darbo santykiais, o ne pinigine kompensacija, gali būti įtvirtinta priemonė, apimanti realias sankcijas už tokį piktnaudžiavimą (šiuo klausimu žr. 2019 m. gegužės 8 d. Sprendimo *Rossato ir Conservatorio di Musica F. A. Bonporti*, C-494/17, EU:C:2019:387, 40 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

59 Vadinasi, jurisprudencijoje nereikalaujama, kad tuo pačiu metu būtų taikoma daugiau nei viena priemonė. Be to, nei pagal visiško patirtos žalos atlyginimo, nei pagal proporcingumo principus nereikalaujama priteisti baudinių nuostolių atlyginimo. Iš tiesų šiais principais valstybės narės įpareigojamos numatyti adekvatų žalos atlyginimą, kuris būtų daugiau nei vien simbolinė kompensacija, bet neviršytų to, kas būtina, kad būtų kompensuota visa žala (2019 m. gegužės 8 d. Sprendimo *Rossato ir Conservatorio di Musica F. A. Bonporti*, C-494/17, EU:C:2019:387, 41–43 punktai ir juose nurodyta jurisprudencija).

60 Taigi Bendrajame susitarime nėra nustatytos valstybių narių pareigos piktnaudžiavimo sudarant terminuotas darbo sutartis atveju numatyti teisę į žalos atlyginimą, kuria būtų galima pasinaudoti kartu su terminuotų darbo santykių pakeitimu į neterminuotus (2019 m. gegužės 8 d. Sprendimo *Rossato ir Conservatorio di Musica F. A. Bonporti*, C-494/17, EU:C:2019:387, 45 punktas).

61 Nagrinėjamu atveju Italijos vyriausybė pabrėžia, kad pagrindinėje byloje aptariamų teisės nuostatų tikslas – suteikti pareigas einantiems garbės teisėjams visas garantijas, kuriomis naudojasi pagal darbo sutartį dirbantis darbuotojas, numatant galimybę toliau eiti pareigas iki 70 metų amžiaus, su sąlyga, kad bus sėkmingai baigta vertinimo procedūra, skirta patikrinti, ar vis dar tenkinamos sąlygos, būtinos teisėjo pareigoms eiti, kaip numatyta *Corte costituzionale* (Konstitucinis Teismas) jurisprudencijoje.

62 Iš nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad, pirma, ieškovė pagrindinėje byloje sėkmingai baigė minėtuose teisės nuostatose numatytą vertinimo procedūrą, kad būtų galutinai patvirtinta į garbės teisėjos pareigas.

63 Antra, prieš galutinį patvirtinimą ieškovė pagrindinėje byloje per teismo, kuriame eina garbės teisėjos pareigas, kasmetinių atostogų laikotarpius nedalyvavo teismo posėdžiuose ir už šiuos laikotarpius negavo jokio atlyginimo.

64 Trečia, prašymas dalyvauti vertinimo procedūroje reiškia, kad atsisakoma teisės į kasmetines mokamas atostogas už laikotarpį iki šio patvirtinimo, kuri garantuojama pagal Direktyvos 2003/88 7 straipsnį ir Chartijos 31 straipsnio 2 dalį.

65 Italijos vyriausybės nuomone, atsisakymas „visų kitų teisių“, vadinasi, ir teisės į kasmetines mokamas atostogas už ankstesnį laikotarpį, yra adekvatus atlygis už galutinį patvirtinimą į garbės teisėjo pareigas, atsižvelgiant į tai, kad sėkmingai baigta vertinimo procedūra ne sukuria paprastą

galimybę, kad ankstesni darbo santykiai bus tęsiami, bet lemia faktinį šių darbo santykių pastovumą. Taigi ankstesnių teisių atsisakymas yra tiesioginė „kompensacijos natūra“, kuri suteikiama patvirtintiems garbės teisėjams, pasekmė.

66 Ši vyriausybė taip pat teigia, kad reikia vengti atvirkštinės bendrosios kompetencijos teismų teisėjų, kuriems visapusiškai taikomi konkursų ir teisminių funkcijų išimtinumo principai, diskriminacijos.

67 Šiuo klausimu reikia priminti, kad Bendrojo susitarimo 4 punkto 1 dalyje įtvirtintas draudimas pagal terminuotas sutartis dirbantiems darbuotojams taikyti mažiau palankias darbo sąlygos negu panašiems nuolatiniams darbuotojams vien dėl to, kad jie sudarė terminuotas darbo sutartis, nebent šis nevienodas požiūris yra objektyviai pagrįstas (2024 m. birželio 27 d. Sprendimo *Peigli*, C-41/23, EU:C:2024:554, 38 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

68 Jei būtų nustatyta, kad garbės teisėjų, kaip antai ieškovės pagrindinėje byloje, padėtis yra panaši į bendrosios kompetencijos teismų teisėjų padėtį, o tai turi įvertinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, reikės patikrinti, ar yra objektyvių priežasčių, pateisinančių tokį skirtingą požiūrį (2024 m. birželio 27 d. Sprendimo *Peigli*, C-41/23, EU:C:2024:554, 50 punktas).

69 Šiuo klausimu reikia pažymėti, kad, šio teismo teigimu, nėra pagrindo garbės teisėjams nesuteikti jokių mokamų atostogų dienų.

70 Be to, Teisingumo Teismas jau yra nusprendęs, kad tai, jog egzistuoja įdarbinimo pagal konkursą tvarka, skirta tik bendrosios kompetencijos teismų teisėjų pareigoms užimti siekiant įsidarbinti teisme, kuri atitinkamai netaikoma įdarbinant garbės teisėjus, leidžia jiems nesuteikti visų bendrosios kompetencijos teismų teisėjų turimų teisių. Vis dėlto, nors tam tikras nevienodas požiūris gali būti pateisinamas reikalaujamos kvalifikacijos skirtumais ir užduočių, kurias turi atlikti bendrosios kompetencijos teismų teisėjai, pobūdžiu, pagal Bendrojo susitarimo 4 punktą neleidžiama garbės teisėjams nesuteikti jokios teisės į mokamas atostogas (šiuo klausimu žr. 2024 m. birželio 27 d. Sprendimo *Peigli*, C-41/23, EU:C:2024:554, 53 ir 54 punktus ir juose nurodytą jurisprudenciją).

71 Iš tiesų ši teisė įtvirtinta Direktyvos 2003/88 7 straipsnio 1 dalyje, pagal kurią „[v]alstybės narės imasi būtinų priemonių užtikrinti, kad kiekvienas darbuotojas turėtų teisę į bent keturių savaičių kasmetines mokamas atostogas“.

72 Suformuotoje jurisprudencijoje nurodyta, kad ši nuostata atspindi ir sukonkretina Chartijos 31 straipsnio 2 dalyje įtvirtintą pagrindinę teisę į kasmetines mokamas atostogas (2023 m. lapkričio 9 d. Sprendimo *Keolis Agen*, C-271/22–C-275/22, EU:C:2023:834, 18 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

73 Be to, Chartijos 31 straipsnio 2 dalyje įtvirtinta kiekvieno darbuotojo teisė į kasmetines mokamas atostogas, kiek tai susiję su pačiu jos egzistavimu, yra imperatyvi ir kartu besąlyginė, nes šios nuostatos nereikia konkretinti Sąjungos ar nacionalinės teisės nuostatomis; jose turi būti nurodyta tik tiksli kasmetinių mokamų atostogų trukmė ir prireikus tam tikros naudojimosi tomis atostogomis sąlygos. Tuo remiantis, darytina išvada, kad vien šios nuostatos pakanka, kad darbuotojams būtų suteikta teisė, kuria jie gali remtis ginče su darbdaviu, esant situacijai, kurią apima Sąjungos teisė, todėl patenkančiai į Chartijos taikymo sritį (šiuo klausimu žr. 2018 m. lapkričio 6 d. Sprendimo *Max-Planck-Gesellschaft zur Förderung der Wissenschaften*, C-684/16, EU:C:2018:874, 74 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

74 Taigi, pagal Bendrojo susitarimo 4 punktą, Direktyvos 2003/88 7 straipsnį ir Chartijos 31 straipsnio 2 dalį draudžiamos nacionalinės teisės nuostatos, kurios, skirtingai nei bendrosios kompetencijos teismų teisėjams, panašioje padėtyje esantiems garbės teisėjams nesuteikia jokios teisės į kompensaciją už teismo atostogų laikotarpį (šiuo klausimu žr. 2024 m. birželio 27 d. Sprendimo *Peigli*, C-41/23 EU:C:2024:554, 59 punktą).

75 Tuo remiantis darytina išvada, kad, pirma, kaip matyti iš šio sprendimo 53 ir 57 punktuose primintos jurisprudencijos, tam, kad būtų įvykdytos Bendrojo susitarimo 5 punkto 1 dalyje nustatytos sąlygos, nacionalinės teisės aktuose piktnaudžiavimo paeiliui sudarant terminuotas darbo sutartis atveju turi būti numatytos veiksmingos garantijos siekiant nubausti už šį piktnaudžiavimą ir panaikinti jo pasekmes, o terminuotų darbo santykių pakeitimas į neterminuotus darbo santykius iš principo yra veiksminga sankcija už tokį piktnaudžiavimą.

76 Antra, iš šio sprendimo 73 punkto matyti, kad teisė į kasmetines mokamas atostogas yra kiekvieno darbuotojo subjektinė teisė, kurią jam imperatyviai ir besąlygiškai suteikia Sąjungos teisė.

77 Taigi, Bendrojo susitarimo 5 punkto 1 dalis negali būti aiškinama taip, kad priemonių, kurių imasi valstybė narė, siekdama nubausti už piktnaudžiavimą paeiliui sudarant terminuotas darbo sutartis ir panaikinti tokio piktnaudžiavimo pasekmes, taikymui galėtų būti taikomas reikalavimas, kad atitinkamas darbuotojas atsisakytų teisės, jam suteiktos pagal Sąjungos teisę pagal šio susitarimo 4 punktą. Iš tiesų Bendrojo susitarimo 5 punkto 1 dalies ir 4 punkto taikymo sritys yra savarankiškos; jomis atitinkamai siekiama nubausti už tokį piktnaudžiavimą ir užtikrinti vienodą požiūrį į darbuotojus, dirbančius pagal terminuotus darbo santykius.

78 Vadinasi, nacionalinės teisės aktai, pagal kuriuos baudžiama už piktnaudžiavimą paeiliui nustatant terminuotus darbo santykius, numatant galimybę garbės teisėjui šiuos santykius pakeisti į neterminuotus darbo santykius, negali nustatyti reikalavimo, kad šis teisėjas atsisakytų Sąjungos teisės jam suteiktų teisių.

79 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į pateiktus klausimus reikia atsakyti, kad Bendrojo susitarimo 5 punkto 1 dalis, siejama su šio susitarimo 4 punktu, Direktyvos 2003/88 7 straipsniu ir Chartijos 31 straipsnio 2 dalimi, turi būti aiškinama kaip draudžianti nacionalinės teisės nuostatas, skirtas nubausti už piktnaudžiavimą paeiliui sudarant terminuotas darbo sutartis, pagal kurias tam, kad pareigas einantys garbės teisėjai galėtų pateikti prašymą dalyvauti vertinimo procedūroje, siekiant būti patvirtintais eiti pareigas iki 70 metų amžiaus, jiems taikomas reikalavimas atsisakyti iš Sąjungos teisės išplaukiančios teisės į kasmetines mokamas atostogas, susijusios su jų ankstesniais garbės teisėjo darbo santykiais.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

80 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (ketvirtoji kolegija) nusprendžia:

1999 m. kovo 18 d. sudaryto Bendrojo susitarimo dėl darbo pagal terminuotas sutartis, esančio 1999 m. birželio 28 d. Tarybos direktyvos 1999/70/EB dėl Europos profesinių

sąjungų konfederacijos (ETUC), Europos pramonės ir darbdavių konfederacijų sąjungos (UNICE) ir Europos įmonių, kuriose dalyvauja valstybė, centro (CEEP) bendrojo susitarimo dėl darbo pagal terminuotas sutartis priede, 5 punkto 1 dalis, siejama su šio susitarimo 4 punktu, 2003 m. lapkričio 4 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2003/88/EB dėl tam tikrų darbo laiko organizavimo aspektų 7 straipsniu ir Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 31 straipsnio 2 dalimi,

turi būti aiškinama taip:

pagal ją draudžiamos nacionalinės teisės nuostatos, skirtos nubausti už piktnaudžiavimą paeiliui sudarant terminuotas darbo sutartis, pagal kurias tam, kad pareigas einantys garbės teisėjai galėtų pateikti prašymą dalyvauti vertinimo procedūroje, siekiant būti patvirtintais eiti pareigas iki 70 metų amžiaus, jiems taikomas reikalavimas atsisakyti iš Sąjungos išplaukiančios teisės į kasmetines mokamas atostogas, susijusios su jų ankstesniais garbės teisėjo darbo santykiais.

Parašai.